

предприятий России как фактор повышения их хозяйственной устойчивости, Дис...канд.экон.наук. - М., 2002 г. **6.** *Браверман А., Цветков В.* Еще один фактор капитализации // «Эксперт», №43, 2002 г. **7.** *Подолькин, В.И.* Основы экономики организации: стоимость и структура капитала: учеб. пособие. – Иваново: ИГТА, 2005. – 112с. **8.** <http://balanced-scorecard.ru> **9.** Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV **10.** Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.08.2008 р. № 514-VI).

Надійшла до редколегії 12.03.2013

УДК 336.64

Особливості застосування методів оцінки ринкової капіталізації компанії в умовах переходу України на МСФО/Ж.В. Самченко , О.В. Манойленко // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 22 (995) - С. 74-82. Бібліогр.: 10 назв.

Проведен анализ теоретических подходов к определению сущности капитализации компании, методик ее оценки, исследованы их преимущества и недостатки использования для условий национальной экономики Украины. Определены основные различия национальных и международных стандартов бухгалтерского учета и финансовой отчетности в части их использования для оценки капитализации компании.

Ключевые слова: капитализация, методы оценки капитализации, МСФО.

The analysis of theoretical approaches to defining the essence of the company's capitalization, methods of evaluation, investigated their advantages and disadvantages of using conditions for the national economy of Ukraine. The main differences of national and international standards of accounting and financial reporting in terms of their use to assess the company's capitalization.

Keywords: capitalization, valuation methods capitalization IFRS.

УДК 334.02

К.О. ТИМОФЄЄВА, асистент НТУ «ХПІ», Харків

ІННОВАЦІЙНИЙ КЛАСТЕР НА ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ОСНОВІ, ЯК ДЖЕРЕЛО РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ЩОДО РОЗВИТКУ МАШИНОБУДУВАННЯ

У статті запропоновано підхід до формування інноваційного кластеру в машинобудуванні на територіальній основі, який базується на оцінці інноваційної сприйнятливості організаційно - управлінських структур. Зроблені висновки про пріоритетність надання державної підтримки галузі

Ключові слова: інноваційний кластер, інноваційна політика держави, рівень інноваційної сприйнятливості.

Темпи розвитку національної економіки на сучасному етапі визначаються інноваційною активністю та залежать, в першу чергу, від здатності застосовувати нові знання у процес виробництва. При цьому

© К.О. Тимофєєва, 2013

інновації створюють конкурентні переваги, перетворюючись на основне джерело добробуту країни. Внаслідок чого основною проблемою розвитку економіки України є активізація інноваційної діяльності. У 2009 році інноваційною діяльністю у промисловості займалися 12,8 % від загальної кількості підприємств, у 2010 - 13,8 %, у 2011 році цей показник становив 16,2 %. Позитивним є поступові зростання цього показника, але порівняно з розвиненими країнами він залишається досить низьким. Для порівняння: у Японії і Німеччині цей показник складає – 35 %, у Бельгії, Франції та Австрії – 41-43 % відповідно, у Данії і Фінляндії 51-55% відповідно.

У сучасній науковій літературі автори розглядають різноманітні проблеми розвитку інноваційних процесів, формування теоретичних та методологічних засад державної інноваційної політики. Питанням, пов'язаним з державною інноваційною політикою та регулюванням інноваційних процесів, присвячені роботи: Ю.М. Бажал, М.Б. Борісенко, Г.І. Груба, В.А. Гусева, С.В. Каракова, В. Найденова, С.М. Неськорородева, О.Л. Перерви, В.М. Рижих, В.Семиноженка, Л.І. Федулової та інші. Серед розробників питань пов'язаних з стимулюванням інноваційної активності та сприйнятливості слід відзначити праці наступних вчених: О.Н. Владимірова, В.М. Євтушенко, Ж.А. Мінгласвої, Н.П. Масленникової, О.В. Мягкової, О.А.Чернової та інші.

Мета: є створення умов для формування в Україні інноваційно сприйнятливою середовища, яке має сприятиме комерціалізації інновацій.

Сутністю інноваційної діяльності є використання та комерціалізації наукових досліджень, розробка та поліпшення споживчих якостей виробів, що випускаються, вдосконалення технологій їх виготовлення з подальшим впровадженням та ефективністю реалізації на внутрішньому і зовнішньому ринку [1]. Стимулювання цього процесу є однією з пріоритетних задач держави, яка має реалізовуватися через створення привабливих умов для залучення інвестицій у пріоритетні галузі, створення законодавчої бази, надання пільгових кредитів, розробку дієвих механізмів отримання державної підтримки, створення позабюджетних фондів розвитку інноваційної діяльності, а також пільгового оподаткування тощо.

Отже, для створення умов зростання науково-технічного потенціалу економіки України, має створюватися інноваційно сприйнятливим середовищем, у якому буде визначені правові, економічні та організаційні умови науково-технічної та інноваційної діяльності, передбачене регулювання відносин між суб'єктами інноваційної діяльності та державними органами влади, а також визначені умови надання підтримки юридичним особам, які здійснюють науково-технічну та інноваційну діяльність у машинобудуванні. За умов

реалізації дієвої державної інноваційної політики інтереси ринку і потреби інноваційної економіки не повинні вступати у суперечку один з одним. Тому органи державної влади мають розподілити грошові потоки між суб'єктами пріоритетної галузі, таким чином, щоб ефективність цільових програм державної підтримки була максимальна.

Необхідно відзначити про наявність розбіжності у динаміці розвитку процесів випуску інноваційної продукції машинобудування та змін в обсягах державного фінансування, це продемонстровано на рис 1.

Рис. 1 - Динаміка темпів росту обсягів інноваційної продукції та темпів росту обсягів інвестицій держави у машинобудування

При цьому обсяги фінансування інноваційної діяльності у машинобудування з держбюджету відповідають наступним абсолютним значенням: у 2008 році –120,213 млн. грн., у 2009 році – 80,58 млрд. грн., у 2010 – 14,79 млрд. грн. та у 2011 – 86,35 млрд. грн. відповідно. Ці кошти надаються у рамках державних програм підтримки машинобудівної галузі. А обсяг реалізованої інноваційної продукції в машинобудуванні у відсотках до загального обсягу реалізованої промислової продукції скоротився у 2010 році до 10,5 %, а у 2011 році до 8,2 % [2]. Тому було зроблено припущення, що проблема не стільки у браку фінансування, скільки в неефективності їх використанні.

Одним з інструментів промислової і інфраструктурної політики держави для вирішення цієї проблеми є формування національної системи інноваційних промислових кластерів. Світовий досвід довів, що кластерні об'єднання є однією з ефективніших форм організації інноваційних процесів, тому що дозволяють скорочувати витрати завдяки технологічній кооперації його учасників.

Останнім часом набуває поширення думка, що території, на яких утворюються кластери, стають лідерами економічного розвитку та визначають конкурентоспроможність національної економіки, тому що отримують позитивні синергетичні ефекти територіальної агломерації та дифузії знань між її учасниками.

У літературі інноваційний кластер визначений як сформована цілеспрямована група підприємств, що функціонують на базі центрів створення наукових знань і бізнес-ідей, підготовки висококваліфікованих фахівців.

Формування інноваційних кластерів на території України необхідно проводити при зацікавленості і підтримки держави. А створювати їх доцільно навколо її пріоритетних напрямів розвитку, до яких належить машинобудування. Істотним є умова партнерства держави та приватного сектора економіки, яке покликане забезпечити об'єднання їх матеріальних і нематеріальних ресурсів на довготривалій і взаємовигідній основі для досягнення найбільшої ефективності діяльності інноваційного кластеру та економіки держави в цілому. При цьому створення кластерних структур необхідно проводити поетапно на макро- та мезорівні рівні, оскільки саме в них може відбуватися об'єднання виробничого процесу виробника, науково дослідницьких центрів, учбових закладів, фінансових установ, органів державної влади, фондів зайнятості. У кластері необхідно сформувавши зв'язки між усіма учасниками.

Інноваційний кластер розвитку машинобудування має створюватися довкола інноваційно активних підприємств у галузі. Його можна уявити, як сконцентровані, на певній території групи взаємозв'язаних юридичних осіб, які доповнюють один одного і підсилюють конкурентні переваги окремих компаній і кластера в цілому, за рахунок реалізації інновації. При цьому він включає до себе організації що забезпечують увесь інноваційний процес від наукової ідеї до її комерціалізації, та зберігають свою незалежність і гнучкість. Доцільність створення інноваційного кластеру розвитку машинобудівної галузі на територіальній основі обумовлено, в першу чергу, зосередженням машинобудівних виробництв у певних регіонах.

До ядра кластеру належать інноваційно-активні підприємства (первинні

агенти) машинобудівної галузі, які мають найвищий рівень інноваційної сприйнятливості. Ці агенти безпосередньо забезпечують процес сприйняття та впровадження інновацій та створюють умови для дифузії інновацій з ядра у зовнішній контур та навпаки. На ядро в межах внутрішнього контуру діє сукупність суб'єктів, що забезпечує створення умов інноваційної сприйнятливості, а також, через які проявляються інноваційна політика держави [3].

Зовнішній контур складається з представників машинобудівної галузі та споживачів інноваційної продукції. При певних умовах суб'єкти галузі отримуючи інформаційно-інноваційний потік мають можливість впровадити інновації. Таким чином, можливо зробити висновок, о присутності синергетичного ефекту від взаємодії елементів інноваційного кластеру, що дає змогу дифузійовувати інновації у інші галузі. наявність кластеру має сприятиме зниженню витрат на розробку та впровадження інновацій за рахунок технологічної співпраці.

Схема інноваційного кластеру представлений на рис 2.

Схема не може описати усі компоненти які увійшли до складу інноваційного кластеру, а тільки описує основні. Тому що до інноваційного кластеру мають входити організації, що забезпечать весь ланцюжок реалізації інноваційного процесу у машинобудуванні, від ідеї до її реалізації.

Ефективність роботи кластеру залежить від політики державних та регіональних органів влади, які мають забезпечувати умови його функціонування.

Проаналізувавши умови створення інноваційно сприйнятливою простору в роботі, було зроблено висновок, що інноваційна політика держави має бути спрямована на збільшення кількості інноваційно – сприйнятливих та активних підприємств, та орієнтувати державні програми підтримки саме на них. З метою визначення першочергових інноваційних проектів у галузі слід оцінити, крім привабливості проекту, рівень інноваційної сприйнятливості суб'єкту машинобудування, що його запропонував. Який залежить від внутрішніх факторів (структури суб'єкта господарювання і його активного наповнення персоналом) і зовнішніх факторів (створення державою умов для розвитку інновацій в промисловості). Щоб наблизитися до ідеальної інноваційно сприйнятливої структури, необхідно впливати на групу внутрішніх факторів і реагувати на зовнішні імпульси, що передаються від зовнішнього середовища - кластерних структур, державних органів, інноваційних фондів і так далі.

Рис. 2 - Структура інноваційного кластера на територіальній основі

- 1- суб'єкти господарювання машинобудівної галузі;
- 2- споживачі інноваційної продукції;
- 3- інноваційно сприйнятливі суб'єкти господарювання машинобудування;
- 4- процес дифузії інновації.

З іншого боку, зовнішнє середовище формує інформаційно-інноваційні потоки, через які відбувається дифузія інновацій з макро- на мікрорівень. З боку галузі мають бути створені умови, що забезпечують проходження дифузії інновацій, ідентифікації та інтерпретації інформаційно - інноваційних потоків на різних ієрархічних рівнях. В результаті стимулювання активності

кластеризації виникає єдине інноваційно-сприйнятливє середовище, яке здатне забезпечити динамічність, гнучкість формування інноваційного кластеру та конкурентоспроможність як кластеру та галузі.

Список літератури: 1. Федоров В. К. О некоторых принципах и особенностях организации инновационной деятельности в современном машиностроении / В. К. Федоров, Г. П. Бендерский, А. М. Белевцев // Сварочное производство. – М., 2006. – 10. – С. 49 – 51. 2. Статистичний щорічник України за 2010//Держкомстат України. /Під ред. О.Г. Осауленка. – К.: Техніка, 2011. – 559 с. с. 106-223 3. Тимофеева Е. А. Формирование производственно – территориального кластера на инновационной основе/ Е. А. Тимофеева // Экономика: современные проблемы и перспективы развития : межд. науч – практ. конф., 11-12 марта 2011 г. : тезисы докл. – Одеса, 2011. – С. 59-61.

Надійшла до редколегії 14.03.2013

УДК 334.02

Інноваційний кластер на територіальній основі, як джерело реалізації інноваційної політики держави щодо розвитку машинобудування /К.О. Тимофєєва // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 22 (995) - С. 82-88. Бібліогр.: 3 назв.

В статтє предложен подход к формированию инновационного кластера в машиностроении на территориальной основе, который базируется на оценке инновационной восприимчивости организационно - управленческих структур. Сделаны выводы о приоритетности предоставления государственной поддержки в отрасли.

Ключевые слова: инновационный кластер, инновационная политика государства, уровень инновационной восприимчивости.

The article proposes an approach to the formation of innovation clusters in mechanical engineering on a territorial basis, which is based on the evaluation of innovation receptivity of organizational and management structures. Conclusions are made on the priority of the provision of state support in the industry.

Key words: innovative cluster, innovation policy of the state, the level of innovation receptivity.